روزنامه شرق

شنبه ۱۴ فروردین ۱۳۹۵ • ۲۳ جمادی‌الثانی ۱۴۳۷ • ۲ آوریل ۲۰۱۶

سال سیزدهم • شماره ۲۵۴۸ • ۲۰صفحه • ۱۰۰۰ تومان

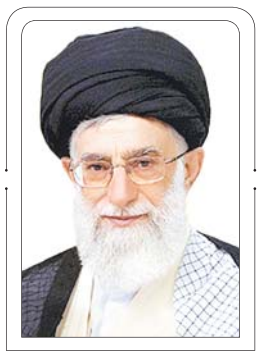

مقام معظم رهبری در پیام نوروزی سال ۱۳۹۵:

سال «اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل»

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مقام معظم رهبری، در پیامی به‌مناسبت آغاز سال ۱۳۹۵ هجری شمسی، با تبریک سال نو و عید نوروز به همه هم‌میهنان و ایرانیان، به‌خصوص خانواده‌های معظم شهیدان و...

صفحه ۷

رئیس‌جمهوری در پیام نوروزی:

برجام ۲ با آشتی و همدلی؛ و قبل از اقتصاد، با اخلاق آغاز می‌شود

پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری: حسن روحانی در پیام نوروزی به مناسبت حلول سال ۱۳۹۵ هجری شمسی با تشریح بخشی از دستاوردهای بزرگ ملت ایران در سالی که گذشت، تأکید کرد سال ۹۵، سال «امید و تلاش» است تا ایرانی شایسته این...

صفحه ۱۹

رضا ضراب در آمریکا بازداشت شد

فرجام دستیار زنجانی

در جریان دادگاه فساد نفتی همکاری زنجانی و ضراب اثبات شده بود

صفحه ۳

شجریان و کیارستمی در بستر بیماری

بیماری استادان روی موج شایعات

صفحه ۱۴

در یادمان شهدای هویزه رخ داد

سخنرانی نیمه‌تمام نوبخت

صفحه ۲

عکس: میلاد پیامی، شرق

گفت‌وگو با موسوی لاری درباره ابطال آرای نامزد منتخب اصفهان

اعتبارنامه خالقی را به مجلس بفرستید

صفحه ۲

تیترها

واکنش «آشنا» به سخنان فرمانده هوافضای سپاه

صفحه ۱۹

جلسه شورای امنیت درباره آزمایش موشکی ایران

صفحه ۱۹

گفت‌وگو با کمال اطهاری

تحرکات تازه رانت‌جویان برای حبابی کردن قیمت مسکن

صفحه ۵

قاسم هاشمی‌نژاد درگذشت

صفحه آخر

گفت‌وگو با افسانه بایگان

واقعا خبری نیست!

صفحه ۱۲

سرمقاله

۲ روش مخالفان روحانی

احمد غلامی . سردبیر

«هر عمل سیاسی یا به قصد تغییر وضع موجود صورت می‌گیرد یا با هدف حفظ آن. هرگاه تمایل به حفظ وضع موجود باشد، منظور آن است که از تغییر در جهت بدترشدن جلوگیری شود. هرگاه میل به تغییر باشد، منظور آن است که تغییرات در جهت بهترشدن به‌دست آید. پس تمام اعمال سیاسی توسط دو مفهوم بهتر و بدتر هدایت می‌شوند». (لئواشتراوس)

از این منظر سیاست داخلی ایران کمتر در جهت تغییر وضع موجود شکل گرفته است. هر دولتی گویا به این نیت سرکار آمده که از بدترشدن وضع موجود بکاهد. البته دوم خرداد ۱۳۷۶ تا حدی از این قاعده مستثنی است. میل به تغییر وضع موجود این دوره را رقم زد؛ دوره‌ای که در آن روش سیاسی نیروهای تثبیت‌شده ماقبل نیز به‌گونه‌ای محسوس تغییر کرد. دولت حسن روحانی اما برای پیشگیری از وخیم‌ترشدن وضع موجود و به امید تغییر، با آرای نسبتا چشمگیر مردم روی کار آمد. اگر یکی از دلایل ظهور و حیات هشت‌ساله دولت احمدی‌نژاد افزایش قیمت نفت باشد، ظهور دولت حسن روحانی برعکس، به‌دلیل کاهش قیمت نفت اجتناب‌ناپذیر شد. پس تنش‌هایی که دولت یازدهم با آن مواجه است، بیش از آنکه ناظر بر توسعه سیاسی باشد، معطوف به تغییر روش در توسعه اقتصادی است. چندی است که این تغییر روش و ریل‌گذاری مجدد از سوی دولت و هم‌پیمانانش آغاز شده است. استفاده عامدانه از «تغییر روش»، نَه «انتخاب روش» به این منظور است که نشان دهد اتفاق تازه‌ای در استراتژی اقتصادی ایران نخواهد افتاد. در اقتصاد ایران همواره آمیزه‌ای از ایده‌ها و سیاست‌گذاری‌های نیروهایی حاکم بوده است که برداشت‌هایی نیم‌بند از اقتصاد نئولیبرالی، نومحافظه‌کاری و اقتصاد سرمایه‌داری جهان‌سومی (ملی) داشته‌اند و باوجود برخی تفاوت‌ها، همواره وجه اشتراک‌شان پایبندی به منطق سرمایه و نظام بازار بوده است. اگرچه وضعیت سیاسی و گرایش دولت‌ها به این سه گزینه در دوران مختلف شدت و ضعف داشته، تعلق به نظام بازار همواره در رأس امور بوده است. بی‌دلیل نیست که پس از پیروزی حسن روحانی در انتخابات ریاست‌جمهوری تئوریسین‌های اقتصاد آزاد با تفکرات نئولیبرالی رفته‌رفته در مراکز اقتصادی و نهادهای قدرت با انسجام و یکدستی به‌مراتب بیشتری گردآمدند. حضور یکی از بارزترین مدیران طرفدار اقتصاد آزاد، اسحاق جهانگیری در جایگاه معاون اول رئیس‌جمهور بیش از آنکه خبر از گرایش سیاسی حسن روحانی بدهد، اعلام موضع صریح و شفاف دولت به کسانی بود که باعث ایجاد سستی‌ها و گسستگی‌ها در زنجیره انباشت سرمایه در اقتصاد ایران بودند. نامترقبه نیست که دولت برآمده از کاهش قیمت نفت در اولین گام سراغ این پرسش برود که چگونه می‌توان سستی‌ها و گسستگی‌های زنجیره انباشت سرمایه در اقتصاد ایران را برطرف کرد. همین پرسش و پیگیری برای پاسخ به آن، نقطه آغاز درگیری‌های سیاست داخلی است. حسن روحانی ناگزیر است برای بقای خود و دولتش، انحصارات اقتصادی را بشکند تا این سرمایه وارد شریان‌های اقتصادی کشور شود. اما ناگفته پیداست بازگرداندن سرمایه به این مسیر نیاز به قدرتی فراتر از نهاد ریاست‌جمهوری دارد. وگرنه بازگشت این سرمایه‌ها -که ازقضا بخش غالبِ آن در دست مخالفان دولت است- به مسیر مطلوب دولت چندان ممکن نیست. ناکارآمدی دولت نیز از همین‌جا امکان بروز پیدا می‌کند. این ناکارآمدی بیش از آنکه ناشی از دولت یا خود رئیس‌جمهور باشد، از همان وضعیتی نشئت می‌گیرد که دولت از بطن آن برخاسته است: کاهش قیمت نفت.

ادامه در صفحه ۴

حرف اول

رویه‌ای جدید در انتخابات

سیدمرتضی مبلغ
معاون سیاسی وزارت کشور دولت اصلاحات

اعلام ردصلاحیت یا ابطال آرای یکی از منتخبین انتخابات اخیر مجلس در حوزه اصفهان توسط شورای نگهبان به‌تدریج واکنش‌های گسترده‌ای پیدا کرد. علت آن علاوه بر دلیل یا دلایل مطرح‌شده برای این امر، عمدتا به بی‌سابقه‌بودن آن که انطباق قانونی ندارد بازمی‌گردد. همان‌طورکه در روزهای گذشته برخی از حقوق‌دانان نیز اشاره کرده‌اند، در قانون انتخابات هیچ نکته‌ای که پس از انتخاب یک نامزد توسط مردم و اعلام رسمی آن توسط وزارت کشور، به شورای نگهبان اجازه دهد که او را ردصلاحیت کند یا آرای او را به‌کلی ابطال کند وجود ندارد. شورای نگهبان صرفا می‌تواند به استناد شکایت‌های مستند به بازشماری آرا، یک یا چند یا همه صندوق‌های حوزه انتخابیه بپردازد و در صورت وجود تخلف یا تقلب، متناسب با شرایط و مجوزهای قانونی، همه یا بخشی از آرای یک یا چند یا همه صندوق‌های حوزه انتخابیه را باطل کند؛ اما اینکه بدون طی این فرایند، صرفا آرای یکی از نامزدها را بدون هیچ تغییری در وضعیت آرای سایر نامزدها باطل کند یا اصولا نامزد انتخاب‌شده را ردصلاحیت کند، فاقد سابقه و مجوز قانونی است. به‌فرض اگر در این مرحله معلوم شود صلاحیت یک نامزد انتخاباتی به‌اشتباه تأیید شده است، قانون برای این موضوع هم مرحله جدیدی پیش‌بینی کرده و رسیدگی به آن را با عنوان بررسی و تصویب اعتبارنامه نمایندگان به مجلس جدیدی که تشکیل می‌شود سپرده است.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

ارزش‌های فرهنگی- تاریخی تهران

پیروز حناچی
معاون وزیر راه و شهرسازی

با نگاهی به وضعیت شهرهای کشور و به‌ویژه کلان‌شهرها، به‌آسانی می‌توان دریافت مدیریت‌های شهری به طور عمومی توفیق چندانی در ارتقا و حتی حفظ کیفیت زندگی نداشته‌اند. در مناطق شهری، تقاضا برای افزایش تراکم ساخت و به تبع آن کاهش سطوح خدماتی، تهدیدی جدی برای وضعیت امروز شهرهای ماست و استمرار ناگزیر این امر موجب می‌شود دائما از کیفیت «حیات» در شهرها به نفع کمیت‌های اقتصادی- که فقط منافع افرادی معدود و نه همه شهروندان را تأمین می‌کند - کاسته شود. این عارضه که متأسفانه به اکثر شهرها و کلان‌شهرهای ما سرایت کرده، زمانی ابعاد وسیع‌تری یافته است که اساسا تأمین هزینه‌های جاری شهرداری‌ها، با فروش و به‌حراج‌گذاشتن پتانسیل‌ها و ویژگی‌های فرهنگی و طبیعی شهر مقدور شده باشد. توجه کنیم این رویکرد شدیدا ناپایدار در دو دهه اخیر در شرایطی سکه رایج مدیریت‌های شهری بوده است که امروزه در شهرهای با کیفیت جهانی، حفظ میراث فرهنگی و طبیعی هر شهر به عنوان ثروت اصلی و جایگزینی‌ناپذیر آن شهر، میثاق مشترک همگان است و برنامه توسعه شهر، در چارچوب توجه ویژه به این ثروت و در راستای استفاده بهینه از آن تهیه و تدوین می‌شود. در سال‌های اخیر پژوهشی در وزارت راه و شهرسازی انجام شده است که نشان می‌دهد در کلان‌شهرهای ایران، بودجه جاری نسبت به بودجه عمرانی با شیب قابل‌ملاحظه‌ای رشد یافته است. این امر، در کنار نوع مواجهه‌ای که با ارزش‌های فرهنگی و طبیعی شهر وجود داشته است، نشان می‌دهد در این کلان‌شهرها، ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های شهر به فروش رسیده است تا هزینه‌های جاری شهر و دستگاه مدیریت شهری تأمین شود. به بیان دیگر، در شهرها و به‌خصوص در کلان‌شهرهای ما مدیریت‌های شهری با بهره‌وری بالا شهرها را اداره نمی‌کنند. در این میان اما، باید به نکته مثبتی در کارنامه بعضی شهرداری‌ها مانند شهرداری کاشان، رشت، اصفهان و تهران اشاره کرد و آن را به فال نیک گرفت. شهرداری تهران در منطقه ۱۲ به عنوان منطقه تاریخی شهر تهران یا به تعبیر رساتر در شهر تاریخی تهران، شیوه مواجهه متفاوتی را برگزیده است که باید به عنوان حرکتی مثبت تلقی شود. منطقه ۱۲ تهران از ثروت بی‌مانندی برخوردار است که این ثروت، واقع‌شدن در دل شهر تاریخی است. اگر در شیوه رفتار با بافت تاریخی، متوجه باشیم با چه موضوع ویژه‌ای مواجه هستیم، طبیعتا نوع تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و اقداماتمان متفاوت خواهند بود. شهرداری تهران اخیرا، با توجه ویژه و تلاش در جهت شناخت ارزش‌های فرهنگی- تاریخی این منطقه تهران، تلاش کرده است مجموعه تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات در این منطقه را بر مبنای این ارزش‌ها و ویژگی‌های فرهنگی- تاریخی بنا کند.

ادامه در صفحه ۱۷

یادداشت

مطالبات معوق بانک‌ها در آینه قانون

سیدمحمود علیزاده‌طباطبائی
استادیار حقوق عمومی

پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام جمهوری اسلامی برقراری نظام اقتصاد اسلامی را برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه‌کن‌کردن فقر و محرومیت لازم دانست و برای تحقق اقتصاد اسلامی حذف ربا و ایجاد بانکداری بدون ربا را ضروری تشخیص داده و در اصول چهل‌وسوم و چهل‌وچهارم قانون اساسی حذف ربا و ملی‌کردن بانک‌ها را به‌عنوان یکی از راه‌های وصول به اقتصاد اسلامی پیش‌بینی کرد.

قبل از تصویب قانون اساسی شورای انقلاب در خرداد ۱۳۵۸ ملی‌شدن بانک‌ها را تصویب کرد و براساس‌این ۲۸ بانک، ۱۶ شرکت پس‌انداز وام مسکن و دو شرکت سرمایه‌گذاری، ملی اعلام شد.

اگرچه در ارتباط با اقتصاد اسلامی نظریه‌پردازی نشده بود؛ ولی باید در عرصه نظری، فقها مطالعه و تحقیق و اظهارنظر کنند؛ اما دخالت فقها در عرصه‌های اجرائی باید نظام‌مند باشد و وقتی حاکمیت با ولی‌فقیه است و رهبری نظام صراحتا اعلام کرده‌اند که عملیات بانکی که به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسیده از مشروعیت برخوردار است، دخالت فقها در عرصه‌های اجرائی، کانون‌های تصمیم‌گیری را متعدد و نظم و قانون را مخدوش می‌کند.

پس از تصویب قانون اساسی قانون عملیات بانکی بدون ربا در شهریور ۱۳۶۲ در مجلس شورای اسلامی تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده که در این قانون اهداف و وظایف نظام بانکی در جمهوری اسلامی، تجهیز منابع و تسهیلات اعطایی بانک‌ها به بحث و بررسی گذاشته شد و براساس ماده۳ این‌قانون، عملیات بانکی بدون ربا در دو منبع انجام می‌گیرد: الف) سپرده‌های قرض‌الحسنه ب) سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و طبق ماده ۴ قانون عملیات بانکی بدون ربا، بانک‌ها مکلف به بازپرداخت اصل سپرده‌های قرض‌الحسنه هستند و طبق تبصره ب ماده ۳ قانون عملیات بانکی بدون ربا جمع‌آوری سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار که از طرف بانک‌ها انجام می گیرد، بانک در به‌کارگرفتن این سپرده‌ها امین و وکیل سپرده‌گذار است تا آنها را در امور مشارکت، مضاربه، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، مزارعه، مساقات، سرمایه‌گذاری مستقیم معاملات سلف و جعاله استفاده کند و سود حاصل از این عملیات براساس قرارداد بین بانک و سپرده‌گذار تقسیم می‌شود. قانون عملیات بانکی بدون ربا پس از تأیید شورای نگهبان و احراز مغایرنبودن آن با موازین شرعی از سال ۱۳۶۲ لازم‌الاجرا شده و نظم اقتصادی براساس‌این در نظام جمهوری اسلامی ایران برقرار شده و خدشه در این نظام، موجبات اخلال در نظام اقتصادی را فراهم می‌کند و این قانون با نظارت شورای فقهی بانک مرکزی که با حضور چهار نفر از فضلای حوزه علمیه که از مجتهدین آشنا به اقتصاد اسلامی هستند، اجرا می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۷

نویسنده گرانقدر
جناب آقای جعفر مدرس صادقی
درگذشت پدر گرامی‌تان را به شما و خانواده محترم‌تان تسلیت می‌گوییم و برای آن مرحوم علو درجات آرزومندیم .ما را در غم خود شریک بدانید.
روزنامه شرق

برادر بزرگوار
جناب آقای ایوب درویشی
مصیبت درگذشت پدر گرامی‌تان را به جناب‌عالی و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان صبر و اجر آرزومندیم.
سید محمود حسینی، سید علی نکویی، مرتضی تهرانی
رضا نیک نداف، دانیال ملایی،سید رسول حسینیان
علی شفیعی، محمدرضا کیانی، حسین سیستانی
حسین نجار، سلیمان ملکان، محمد مجیری
مهدی مقدری، حجت میرزایی، محمد خسروی
سیدشهاب‌الدین طباطبایی، مهدی رحمانیان و سعید لیلاز

ارتباط با روزنامه شرق
SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR

روزنامه شرق
تحویل روزنامه درب منزل یا محل کار شما بدون هزینه ارسال
رجوع به صفحه ۱۳

هاکوپیان
کلکسیون متنوع بهاری
با استایل و پارچه‌های ایتالیایی
در فروشگاه‌های سراسر کشور
۰۲۱-۸۸۸۲۳۴۱۲
HACOUPIAN.NET